ወጣትነትና ሰላማዊ ትግል

ዳኛቸው አሰፋ (ዶክተር)

ጎን ገበሬሉ የተባለ ፈረንሳዊ ጸሐፊ ገጸው ልጅ በሽት ቢወለድም የትም ቦታ በሰንሰለት የተያዘ ነው" ያለል። ሀገራት የሚያነዙት የራሳቸው ሰንሰለት ቢኖርም የእኛ ሀገር ሰንሰለት ምን ዓይነት መልክ አለው የሚለውን ቀድሞ ማሳት ጠቃሚ ነው።

ሥልጣንና ሕግ ለማገልገል አጠቃላይ ሰናይነት መገኘም ሲገባቸው እና ሰለው ልጅ የተረጋጋ ማኅበራዊና ፖለቲካዊ ደኅብ ማምና በመሆን ፈንታ በአንዱ የተመሠረተበትን ግብ በመሳት የጭቆና ማስፈራያና መሳሪያ ሆንዋል። ይህ ደግሞ ሰው በሰው ልጅ ሚንቃ ላይ ለመፅየትና የሥልጣን እድሜውን ለማራዘም ከመፃጀሉ የመሳፈጃ ሲሆን ከሌላም ሥልጣን ላይ ለመኖር የሚፈልግበት ምክንያትም ሆኗል።

የገዢው የኢህአዴግ ፓርቲ መገለጫዎች

ኢህአዴግ በሥልጣን ላይ ከቆየባቸው 24 ዓመታት አጠቃላይ ሰናይነት (Common Good) ስም ሕዝቡን ለበላ የሚያደርግ ድርጅት ነው። ደርግ ከመሸፈሩም ስለ አጠቃላይ ሰናይነት አያወራም፣ በመሆንም በዚህ ሥም ኅብረተሰቡን መጠቀሚያ አያደርገም ነበር። የኢህአዴግ መንግሥት በአንጽሩ ለየት የሚያደርገው ለኅብረተሰቡ በጎ እና የጋራ በመሳሉ ጉዳዮች አጠቃላይ ሰናይነትን መሳ በመሳ እንዲከሰሙ ማድረጉ ነው። ለአብነት ለማንሳት ያህል በኢህአዴግ መንግሥት የከሳሙ የሀገሪቱ አጠቃላይ ሰናይነት ውስጥ እኩልነት፣ ፍትሕ፣ ወንድማማችነት የመሳሰሉትን ማነሳት ይቻላል። ሁለተኛው ደግሞ የመንግሥትና የፓርቲን እንደኅትና ልዩነት ማከሰም ነው። በኢትዮጵያ ፓርቲና መንግሥት ምንም ልዩነት የለላቸው እንድ ክል ሆነዋል። ልዩነት ስለ ብንል እንኳን ፓርቲው የመንግሥት የበላይ ነው። መንግሥት ደግሞ የፓርቲው ባርያ ሆኗል።

ለላው በኢህዴግ መንግሥት የከሳመው ፖለቲካ ነው። "ፖለቲካውን እኛ ስለያዝነውና ስለተቆጣጠርነው ከእኛ ውጭ ስለፖለቲካው ማውራት የተከለከለ ነው። ስለ ፖለቲካ የሚያወሩ ክላትም እኛን ለማጥቃል የሚፈልጉ ምቀኞች ብቻ ናቸው። ስለዚህ መወራት የሚገባው ልማት ብቻን ነው" ይላሉ። ፖለቲካዊ እኛ ጋ ስትደርስ የመጨረሻውን ኤልክት ስጥተናታል" ብለው ያምናሉ።

የመጨረሻው የኢህአዴግ መንግሥት መገለጫ ግለሰቡ በሸነው ፓርቲ ከተሰገው ማንነት ውጭ ለላ ማንነት እንዳይኖረው ማድረግ ነው። "እንተ አርሶ ነህ፣ "እንተ ወላይታ ነህ፣ "እንተ አማራ ነህ ተብሎ ስሜሞች ለላ ማንነት ይሰጠዋል። ስለ አዲስ ማንነቱ የተገነባው ግለሰብ ቀድሞ ከነበረው አወንተኛ ማንነቱ ጋ እየተጋጨ መቀበል ይቸገራዋል። ስዚህ አዲስ ስሞሚሰጠው የሹሩን ስም ኦልማም ያስና ያልተመቸች ሰው ኢህአዴግ "ሹፍ ቦሚሰው ነዘተት ውስጥ ይወረውራል። "ከሀያማኖት ሹፍ፣ "ከዲሞክራሲ ሹፍ... ወዘተ ከውጭ ኃይሎች ጋር ...በከፉ ተደራጅተው...ይሚል እየተፈረጀ ከተሰገው ማንነት ውጭ እንዳይናር ማና ያደረግሪታል። ስለዚህ ወላይታ ነህ የተባለው ሰው ዝኒ ነኛ ቢል ከፉተኛ የመብት ረገባ ይደርስበታል። ስለዚህ ዚጋ ሚሚለው ነገር ሙሉ በሙሉ እግዝሀመ ይመገባል።

ቦገም ቦሚሥገን ሁኔታ ሕገ መንግሥቱ ራሱ ስለ ብሔር ብሔረሰቦች እንጂ ስዚጋ ሚያወራ ነገር የለውም። እዚህ ላይ ነው ሕገ መንግሥቱ መስተካከል ያለበት። በመሆኑም ቀጣዩ መሆን ያለበት ተግባር የዜጎችን መብት ቤሕገ መንግሥቱ የማስተት እንትኒቃሌ ነው። የብሔረሰቦች ቀን እንደሚባለው የዜጎች ቀን ብለን መውጣት አለብን። በአዲስ አበባ የዜጎች ቀን ተብሎ ጥሪ ቢደረግ ከ2 ሙቶ ሺኅ በላይ ሰው እንደሚወጣ እርግጠኛ ሆኖ መናገር ይቻላል።

የብሔር እኩልነት ማለት ምን ማለት ነው?

እኩልነት ማለት ብዙኃንነት ማለት ብቻ አይደለም። እኩልነት ከብዙኃንነት መፅዳል ያለ መልክም ማንኑነት ማለት ቢሆንም ኢህአዴግ ግን ይህንን ስለማይፈልገው እየተደረገ ያለው ብሔሮች በተናጥል እንዲቀዩ ነው። ኢህአዴግ ከ24 ዓመት በፊት የጣደው የመፈፈል እንጀራ አሁን ለመፅት ደርሷል። ውጤቱም ደግሞ እየታየ ነው። አንድ ሲታዲያም ቁጭ ብለን ካታ ማነት ከዝምባይቻልበት ደረጃ ተደርሷል። ብሔር ከብሔር እንዲጋጭ ኢህአዴግ እየተጠቀመባት ያለው መንገድ ያለፉ ታሪኮችን ነው። በእንደዚህ ያለ ጊዜ እንዲህ ተደርገሃል...እያሉ የሚያወሩ መሸ አትራቢዎች አሉ። በጥናት ላይ ያልተመሠረተና በአልባሌ የተናጉ ታሪኮች ሰዎችን መቃጠያ መሳሪያ ሆንዋል። ወጣቱ ስለማዊ ትግል መጀመር ያለበት ከዚህ ነው።

ሰላማዊ ታጋዮችና ሰላማዊ ትግል

ማርቲን ሉተር ኪንግ ከአትላንታ ተነስተው አስከማ ወደሚባል ቦታ ለሰላማዊ ትግል በሄዳቸው ወቅት ይታሰራሉ። አንድ መጽሐፍ ላይ እንደ አርሳቸው ቁስ የሆኑ ሰው "እንተ ያለ ሀገርህ የመባህ መብቴ! ቦጥባጭ እና ሕገ ጣሽ ነህ የሚል ክስ ያቀርብባቸዋል። ማርቲን ሉተር ቁስ ሳቀደባቸው ውንጀላ ሲመልሱም "ዝኒህ በፊት ለማደርገስኖ ትችት ሁሉ ምላሽ ባልሰጠም አርከም ግን ቦን መንፈስ አልምት ብዙ ስለማምን ለአርከም መልስ አሰጥምታለሁ። በመጀመሪያ መብቴ ነህ ላሉኝ የዜናይትድ ስቴት ዜጋ እስክ ሆኑኝ ድረስ በጥቅኛውም ሥፍራ የመንቀሳቀስ መብት ሕገ መንግሥቱ ሰጥቶኛል። ሁለተኛው አስፍሞ የተገኘሁት ፍትሕ ስለሌለ ነው። ፍትሕ በሌለበት ሁሉ የመኖት መብት አለኝ በማለት ምላሽ ይሰጣቸዋል። "ሕግ ይጥሳሉ" ላሉኝ ሕግ ሁለት ዓይነት መልክ አለው። የመጀመሪያው ፍትሐዊ የሆን ሕግ ነው። ሁለተኛው ኢፍትሐዊ የሆን ሕግ ነው። ማንም ዜጋ ኢፍትሐዊ የሆነውን ሕግ የመጣስ መብት አለው። ስለዚህ እኔም ኢፍትሐዊ የሆነውን ሕግ በመጣስ ለሰላም እየታገልኩ ነው። የዜናይትድ ስቴት ሕግ መሊያየትንና መሳሳከልን ሕጋዊ አድርጓል። በአኔና በአርከም አስተምሮት ውስጥ ግን መሊያየትና መሳሳከልን ሕጋዊ ማድረግ ኃጢአት ነው። የሚገርመው ነገር ሕዝቡን እንደ የሚያደርገው ነገር ህገ ወጥ ሲባል ሕዝቡን የሚነካካል ነገር ሕጋዊ ተብሎ ሲቀርብ ነው" ብለዋል። ሰዎች ሕሊናቸው የሚነግቸውን ብቻ ሲያደርጉ ለመታገር ግን መዚጋጀት ይናርባቸዋል ነው የሚሉት ማርቲን ሉተር ኪንግ።

እዚህ ጋ ከማርቲን የምንማረው በሀገሪቱ ውስጥ ኢፍትሐዊነት በሚታይበት ሁሉ መገኘትን ነው። ኢፍትሐዊነት በወላይታ፣ ትግሬ፣ አማራ፣ ኦሮሞ ቢከሰት ሁሉም ጋ የመገኘት ኃላፊነት አለብን። ይህ ከክልሌ ውጭ ስለሆነ... እዚያ ክልል የሚከሄድ ጉዳይ እኔን አይመለከትም ማለት እንደሌለብን አስተምረውናል።

በላላ ቦኩል እኛም የመጤነት ጥያቄ እየመጣብን ነው። ያለ ክልልህ መኖተህ እየተባለ ነው። በተለያዩ ዩኒቨርሲቲዎች የሚያስተምሩ መምህራን ከገልጽ ይህንን እየተባሉ ነው። "ያለ ክልልህ መኖተህ መበትህን ትጠይቃለህ... ቆይ የኛ ልጅ ተምሮ ሲመጣ ትሲቃለህ ዓይነት አባባሎች ያለምንም ልዩነት በሁሉም ክልሎች ይንፀባረቃሉ። ይህ የ24 ዓመት የኢህአዴግ ማፈራረና ኩትካቶ አሁን እያገበ ነው።

የሠላም ትግሉ ምን መምሰል አለበት

አብዛኛውን ጊዜ ወጣቶች ላይ የሚታይ ችግር መጀመሪያ ይህንና አድርጉ ከዚያ በኋላ ይህንን አደርጋለሁ የሚሉ ቀጠሮዎች ናቸው። ይህ ችግግሌያች ላይ የማያቃይ የወጣቶች ብቻ ባደረስ ነው። እዚህ ላይ ከፉተኛ ጥንቃቄ ሊደረግ ይገባል። የኢህአዴግ መንግሥት አሁን እየተከተለ ያለውም ይህንኑ ዓይነት ስትራቴጂ ነው። ገመጀመሪያ ሆዳችንን እንመሳና ከዚያ በኋላ ስለሃገታችን እናውራለን ነው የሚለው።

አርትራውያን ከዚህ በፊት "መጀመሪያ ኢትዮጵያ እንገስገስና ከዚያ ስለ ዴሞክራሲ እናወራለን ሲሉ ዛሬ ስለ ዲሞክራሲ ማውራት እንኳን የማይችሉበት ደረጃ ደርሰዋል።

በአጠቃላይ ሰላማዊ ትግል ማለት ኢፍትሐዊ የሆንን ሥርዓት መታገል ማለት ሲሆን ይህንን አለመታገል የሞራል ተጠያቂ ያደርጋል። ሰላማዊ ትግል ማለና ካለበት ደረጃዎች የመጀመሪያው "መቃወም" ነው። ሁለተኛው "ንግግ ማለት" ነው። ሕግ ሲጣስ ግን በጥንቃቄ መሆን አለበት። ሕግ እየተጣሰ ያለው ሕግ ለማክበር ወይም ኢ-ፍትሐዊ የሆንን ሕግ ለማክበር መሆኑን ማረጋገጥ ያስፈልጋል። የተድሞው ትውልድ ይህንን አለደገም። ከሕጋዊነት ያፈረው "መዘዳደር" ቢኦይል ሥልጣን ለመያዝ መሞከር (Resistant) ሲሆን የመጨረሻው (Revolution) አብዮት ናቸው። በሰላማዊ ትግሉ ውስጥ የመጨረሻዎቹ ሁለቱ የሚደገሙ አይደለም። ምክንያቱም በአፈሙዝ የወጣ በአፈሙዝ ብቻ ስለሆነ የሚወርደው። ■